

magyar mezőgazdaság ügyének hasznára, a magyar gazdák javára és az ország boldogulására mielőbb tető alá jusson.

Itt nem lehet szó szeszélyekről és feltevésekről! Nem akkor, amidőn mindenki egyet ért a megvalósítás szükségességében! Joggal várja és várhatja el tehát az általános mezőgazdasági érdek azt, hogy a kivitel módzatai tekintetében ellenkező kisebbség alá veli magát a többség akaratának és a mezőgazdasági fejlődés fontos érdekének!

Pető.

A plurális az alkotmánypártban.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter Töke-terebesről Budapestre érkezett. A miniszter tegnap este megjelent az alkotmánypárt klubjában és részletesen ismertette a jövő héten a törvényhozás elé terjesztendő választási reformot, mely tudvalevőleg a plurális szavazás alapján van fölépítve. A javaslat előszankcióját illetőleg kétféle verziót is hallottunk. Az egyik verzió szerint minden rendben van, vagyis a javaslat előterjesztésének már semmi akadálya nincsen. A másik verzió szerint a királyi jóváhagyás még hivatalosan nem érkezett a belügyminiszterhez, de azért komplikációktól nem kell tartani, mert az előszankció november 10-ig okvetlenül meglesz.

A helyzet Ausztriában. Tegnap délután a keresztényszociálista párt tartott értekezletet Lueger dr. elnöke alatt. Az értekezleten kimondották, hogy a keresztényszociálista párt hajlandó olyan kormányzatban résztvenni, amely hosszú időre biztosítja a politikai pártok békés munkáját. Egy vagy két hónapos provizórium előkészítése egyáltalán nem érdeke a keresztényszociálista pártnak. A keresztényszociálista párt csak az esetben támogatja a jövő kormányt, ha Csehországban türethető állapotot teremt, amennyiben az odavaló németeket kellő véde-

pettel — a Riri apja nem birt tovább magával, dühösen ugrott fel:

— Bocsnát, — vágott közbe — mi mindent nem hadar össze itt maga vén szajkó. Ne hallgassanak ezekre a számárságokra, vádló urak, Riri maga tanulta azt, amit tud, mindig okosabb volt, minthogy a más tanácsaira szükségé lett volna. Hat esztendő korában már eladta a szomszéd csirkéit, az én fiam csudagyerek. Kérem önöket, ne törődjenek mindenféle ostoba fecsegéssel, hanem tegyék meg, hogy a fiu emelt fővel hagyassa el ezt a termet, a legnagyobb büntetést szabják ki neki.

— Örök vigyék ki ezt az embert, — rendelkezett röviden az elnök.

És az öreg hamarosan kidobták az ajtón de még oda kiáltott a fiának;

— Jó szerencsét, fiacskám, mondd el nekik mind, amit tudsz, mutasd meg, hogy nem félsz tőlük.

És lázasán várta kint az ítéletet.

Vagy egy negyedóráig várt így, izzadtan, zavaros szemekkel, mikor egyszerre Touille leverten jön fel:

— Na, mi, mi? — kérdezte az öreg, — rossz ujság?

— Halálra ítélték.

lemben részesíti és kezeskedik Csehország gazdasági érdekeinek istápolásáért.

Beck báró miniszterelnök ma délelőtt hosszabb kihallgatáson volt a felségnél.

A nagyszerb propaganda. *Wekerle* Sándor miniszterelnök tegnap délelőtt másfél óráig tárgyalta *Popovics* Dusan horvát országgyűlési képviselővel, aki tudvalevőleg a nagyszerb mozgalom miatt letartóztatott horvátok védője.

Pestmegye új főispánja. A függetlenségi pártkörben tegnap este azt beszéltek, hogy *Gulner* Gyula pestmegyei főispánt legközelebb a közigazgatási bíróság alelnökévé fogják kinevezni. Az új pestmegyei főispán gróf *Benyovszky* Sándor orsz. képviselő lesz, aki már régóta tevékeny részt vesz Pestmegye életében.

A földmivelésügyi költségvetés.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délelőtt tíz órakor *Szell* Kálmán elnöklésével ülést tartott, melyen a földmivelésügyi budgetet tárgyalták. A kormány részéről *Wekerle* Sándor, *Darányi* Ignác miniszterek és *Mezőssy* Béla voltak jelen az ülésen.

A költségvetést gróf *Thoroczkay* Miklós előadó ajánlotta elfogadásra. Megkérdezte a minisztert, mivel okolja meg az utiköltségek szaporodását s mikor fognak hozzá a földmivelésügyi minisztérium épületének átalakításához? *Darányi* Ignác rögtön felelt az előadónak.

— Az uti költségek emelkedésének egyik oka — mondta — hogy az új szervezet folytán a napi díjak emeltettek. Másrészt a gyakorlati munkáknál legfontosabb a rendes ellenőrzés. Méltóztatnak tudni, milyen visszaélések történtek annakidején az erdőeladásoknál, mikor potom áron elveszettek százazreket érő erdőségeket. Ha azt akarjuk, hogy ilyenek a jövőben ne forduljanak elő, akkor az ellenör-

— Halálra ítélték! Halálra! — kiabált diadalmasan az öreg. — Milyen szerencse! Milyen boldog vagyok, gyerünk, igyunk egyet az egészségére. Milyen jól érezheti most magát! Becsületesen szolgált, az igaz. Tudtam én, mindig tudtam, hogy mindnyájunknál többre viszi!

Egy reggel megint zavartan nyit be az öreghez Trouille, akinek ujság van a kezében.

— Rossz ujság, szegény öregem, rossz ujság.

— Mi az? — kérdezte az öreg nyugtalanul.

— A büntetést átváltoztatták örökös kényszermunkára. Az elnök megkegyelmezett neki.

— Megkegyelmezett! — kiáltotta felragyogó szemmel az öreg. — Szavamra, nem hozhattál volna jobb hírt. Hisz ez éppen annyi, mintha megdicsérte volna a fiamat a mi drága elnökünk; ez a kegyelem felér a gratulációval. A köztársaság első tisztviselőjének a gratulációja! Milyen boldogság! Sohasem vártam volna életemben ilyen nagy örömet!

S boldogságtól és hálától ragyogó tekintettel nézett a pálinkás üveg fenekére.

Georges Content.

zést intenzívebbé és közvetlenebbé kell tennünk. A miniszteri épület restaurálása eddig azért nem volt megkezdhető, mert az igazságügy-minisztériummal nem tudunk megegyezni a kiköltözésre vonatkozólag. Tovább azonban az átalakítással nem várhatunk. A tervek készen is vannak és a munkálatokhoz jövőre hozzá kell fogni, ha nem akarjuk, hogy az épület hatóságilag bezárassék, mert már több helyütt a vakolat is lehullóban van.

Ezután *Hoitsy* Pál, *Nagy* Emil és *Busa* Barna a parcellázásoknál elkövetett visszaéléseket hozta szóba. Sürgették a teljes állami ellenőrzést s azt kívánták, hogy az állami nagybirtokokat csak a kisembereknek adják bérbe.

Ugron Gábor azt konstatálja, hogy a földmivelésügyi minisztérium ad hoc politikát csinál. Szeretné, ha legalább ötven évre megállapítanák a következetes munkaprogrammot. Az öntözési rendszert meg kell honosítani. Más államok telepítési akcióinak a tapasztalatait nálunk gyakorlatilag értékesíteni kellene.

Sághy Gyula a középosztályt ajánlja a miniszter figyelmébe.

Ezután *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter mondott hosszabb beszédet. Konstatálta, hogy hat millió katasztrális hold mocsarat csapoltak le 200 millió költséggel eddig is, amivel óriási nemzeti vagyont teremtettek. E tekintetben az egész világon az első helyen állunk. A belvíz levezetésére is nagy gondja van s eddig 400 000 katasztrális holdat alapcsöveztek. Az öntözésről a Ház törvényjavaslatot fogadott el, de ezt a kérdést a társadalom nem karolja fel kellőképpen. A középosztály sorsát mindig a szíven viselte. Azon van, hogy a középosztály szociális feladatait teljesítse, mert ez a nemzet gerince. A parcellázási törvény készen van s az ezidei költségvetésbe már tíz millió koronát állított be parcellázási célokra. A telepítésnél tényleg voltak bajok, de ezeket gyermekbetegségeknek jelenti. Az a proposíció, hogy ezentul minden parcellázásnál állami ellenőrző közeget küld ki. Mióta ő miniszter, azóta nagybérlő nem kapott állami birtokot. Az állami birtokok 50 százaléka kisbérlők kezében van. Volt eset, hogy egy birtokért egy bérlő 21,000 koronát, egy község 11,000 koronát ígért. Ő nem adta oda a birtokot a nagybérlőnek, hanem a községgel folytatja a tárgyalásokat. A kisbérlők szövetkezetének ideája szimpatikus neki. A választói reformmal bevisszük a kisembereket az alkotmány sáncaiba, de ez nem elég, mert a kisemberek sorsáról tényleges intézkedésekkel kell gondoskodni.

A miniszter beszédét a bizottság nagy éljenzéssel fogadta.

Földes Béla ezután a gyümölcs-kivitelről tesz említést.

A felszólalás után a költségvetést összes tételében elfogadták.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, — kiknek előfizetésük lejárt, — sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap további küldése akadályba ne ütközzék.

Haas Fülöp és Fiai

es. kir. szab. szőnyeg és butorszővetgyárosok
m. kir. udvari szállítók
NAGYVÁRAD, RAKÓCZI-ÚT (Rimanóczy-palota).

A nagyérdemű vevőközönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszővetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storkat,

valódi keleti szőnyegek, perzsa-, indus- és smyrna minőségben.

Nagy választékban vannak raktárunkon a Haas-féle Agra és csomózott szőnyegek, melyek a legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár. Mérsékelt szabott árak!

Mérsékelt szabott árak.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését.

Glac Antal főispán elnökölt s jelen voltak: *Bordé Ferenc* főjegyző, *Mayor Lajos* pénzügyigazg. helyettes, *Vasady Lajos* kir. tanfelügyelő, *Baróthy Pál* kir. ügyész, dr. *Baróthy Ákos*, dr. *Thury László*, *Mezey Mihály*, *Rádl Ödön*, dr. *Konrád Márk*, dr. *Kurländer Ede*, *Miskolczi Barna*, *Sulyok István*, dr. *Adorján Emil*, *Kanta Mihály* m. kir. főállatorvos és dr. *Cseresnyés Béla* jegyző.

Az ülés megnyitása után a polgármesteri jelentést terjesztették elő a közigazgatás október havi állapotáról.

A jelentésből a következő érdekesebb adatokat közöljük:

A közegészségügyi állapot október hónapban úgy általánosságban, mint népmozgalmi tekintetben is jó volt, mert a hevenyfertőző betegségek csak szórványosan jöttek elő és csupán a hagymáz okozott 3 esetben halálozást; a népmozgalmi adatok is kedvezők voltak, amennyiben a halálozási esetek száma 14-gyel volt kevesebb, mint a születéseké.

A Sztaroveszky-gyermekkorházban 238 bejáró és 64 bentlekvő, a Szent László járványkorházban pedig 8 beteg gyógykezeltetett.

Született 72 fiú és 64 leány, összesen 136 gyermek.

Elhalt 75 férfi és 47 nő, összesen 122 egyén. A szaporodás 14. Városrészenként elhalt: Újvárosou 19, Olasziban 22, Váralja-Velence és Csillagvárosou 23, a kórházakban 58.

Hét éven aluli gyermek 36 halt el. Dajkaságban volt 542 gyermek. Szegény beteg 494 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére.

Az állategészségügyi állapot jónak mondható.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt. Lopás 91, csalás 5, sikkasztás 10, súlyos testi sértés 8, könnyű testi sértés 12, hatóság elleni erőszak 4 és magánlak megsértése 2 esetben volt bejelentve. Ezekben a nyomozás 90 esetben sikeres, 42 esetben sikertelen volt.

Letartóztatva volt 82 egyén, kik közül az illetékes bírósághoz átkísírtetett 20, eltoloncoltatott 62.

Kihágási feljelentés 236 esetben tétetett. Külföldre szóló utlevél 7 adatott ki; ebből 6 Európába és 1 Amerikába. Októberi hónapban 1 öngyilkossági kísérlet történt.

A közadók október havi bevételi eredménye elég jónak mondható, amennyibe 3898 kor. 66 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt:

Kincstári adóban	45705 kor. 33 fill.
kamatban	1938 > 97 >
betegápolási pótdó	2510 > 48 >
kamatban	41 > 65 >
iparkamarai illeték	2524 > 97 >
hadmentességi díj	2579 > 89 >
kamatban	233 > 48 >
házalási adóban	12 > — >
fegyveradóban	8 > — >
ref. egyházi adóban	1419 > 80 >
állami óvodaadóban	1148 > 55 >
cselédpénztári díjban	18 > — >
mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.	
Városi adóban	19366 kor. 07 fill.
vizdíjban	5641 > 10 >
utadóban	3955 > 93 >

folyt be.

A kapitányi hivatal mint I. toku iparhatóság által kiadatott 37 iparigazolvány, megszűnt 6 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

Elfogadta a közigazgatási bizottság a közuti alap 1909—1910. évi költségelirányzatait. Ebben az utadót 10 %-ban, a minimális utadót 2 ló után 6 koronában, a kézi napszám megváltást 3 koronában állapították meg.

Kanta Mihály m. kir. főállatorvos jelentése szerint állategészségügy kedvezően alakult. A nagyvárad sertéshus vizsgálat mai rendszere azonban tarthatatlan; a sertéshus ellenőrzetlennül kerül forgalomba, amiből könnyen veszély származhat. A városi állatorvossal együtt javaslatot tettek, hogy az új vágóhid felépítéséig, a jelenlegi közvágóhídon ideiglenesen megfelelő velyiség rendeztessék be a sertés vágásra. A városi tanács azonban nem fogadta el a javaslatot. Éppen ezért most javasolja, hogy a közigazgatási bizottság kérje át a tanácstól az új vágóhid iratait s havonként jelentést tegyenek a bizottság elé az ügyről. Az ideiglenes berendezést azonban már most rendelje el a közig. bizottság.

Bordé Ferenc főjegyző felvilágosításul rámutat, hogy az új vágóhid ügye már elő van készítve. Az ideiglenes berendezést a mostani vágóhídon közegészségügyi szempontból nem rendelje el a tanács, mert egy istállót kellene átalakítani. Azt javasolja, hogy az új vágóhid ügyének a törvényhatóság elé terjesztésére hívja fel a közig. bizottság a tanácsot.

Kanta Mihály főállatorvos ezt nem tartja elégnek, mert az új vágóhid építése egy éven belül nem vihető keresztül. Ha találnak a mai állapot megszüntetésére valami expedienst, jó, de a mostani állapot nem tartható fenn.

Glac Antal főispán szerint sem lehet ebben a kérdésben azonnal határozni, hanem *Bordé Ferenc* javaslatát fogadják el, a főállatorvos javaslatát pedig adják ki a tanácsnak, hogy a jövő havi ülés elé terjeszzen be valamelyes javaslatot.

A bizottság ilyen értelemben határozott. Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A balkáni események.

Szerbia és Montenegró.

Szaloniki, november 5.

Tekintettel a Szerbia és Montenegró határán észlelhető feltűnő mozgalomra, a török kormány rendeletére nagy csapatszallítmányok mennek Plevljebe, mert a védett területre való betöréstől tartanak.

Berlin, november 5.

Konstantinápolyból jelentik a Lokalanzeigernek: Egy török államférfi, ki a tárgyalásokat Ausztria-Magyarországgal és Bulgáriával vezeti, a következőket közli: Tárgyalásaink a bolgár misszióval egyelőre tisztán pénzügyi természetűek. Mi Bulgáriától husz millió fontot követelünk, mely nem az állam, hanem a dette publicuenek lesz átutalandó. Hogy mennyiben felel meg ez a kijelentés a valóságnak, ki fog tenni a legközelebbi napokban, amikor a tárgyalások döntő stádiumba jutnak.

A szerb trónörökös a cárnál.

Pétervár, nov. 5.

A szerb trónörökös fogadásáról a cárnál hiteles forrásból közlik: György trónörökös nagyon izgatott volt és remegve nyújtotta át atyja levelét a cárnak, mire a cár átölelte a trónörökösöt. A cár később sajnálatát fejezte ki, hogy csak az Alexander Newski-rendjelet nyújthatja át a trónörökösnek, nem pedig az Andrárendet, mert a trónörökös nem hivatalosan jött Pétervárra. A cár ezután azt mondta a trónörökösnek, hogy utazzék nyugalomban haza és várja be a fejleményeket, minden jóra fog fordulni.

Belgrád, nov. 5. Pasics miniszterelnöktől távirat érkezett amely hírül adja, hogy több magáncég felajánlotta bajóit Szerbiának.

A szerb kormány tiltakozása.

Belgrád, nov. 5. A skupstina tegnap tartott ülésén zajosan tiltakoztak Ausztria-Magyarország ama lépése ellen, hogy a dunai monitorokat Belgrád alól nem rendelte vissza, sőt úgy rendelkezett, hogy a monitorok téli állomása is Zimony legyen. A skupstina utasította a kormányt, hogy a tényre hívja fel a hatalmakat, mert Szerbia azt a rendelkezést Belgrád blokádjának tartja és nem vállalhat felelősséget, ha a blokáddal szemben Szerbia a védekezésnek olyan eszközeit alkalmazza, amelyet Ausztria-Magyarország hadizenetnek minősíthet.

Egy közveszélyes olvasóköri.

Feljelentés a miniszterhez.

Hogy milyen közveszélyes dolgokat művelnek egyes szocialista egyesületekben, annak igen találó képét adja a *mezőgyáni* előjáróság, mely eddig megkísérelte a harcot felvenni egy ilyen darázsfésszekkel, azonban annak perfid magatartása miatt most már a belügyminiszter beavatkozását veszik igénybe.

Mezőgyán községében ugyanis 1901-ben Olvasó-Egylet alakult. Az egylet jó ideig csak mint az eddigi egyetértés megerősítője szerepelt. A község nyugalma, békéje csak nyert az egylettel. Egy tisztújítás alkalmával azonban az egylet *Ladányi Jánost* választotta meg elnökül. *Ladányi* elnöksége teljesen megváltoztatta az egylet törekvéseit. Olyan eszméket kezdett hirdetni a tagok soraiban, hogy azok a község nyugalma teljesen fölkavarták s a lakosság békeszeretete helyett a torzalkodás a pártoskodás az ellenségeskedés útját nyitotta.

Amikor az egyesület helytelen irányban kezdett dolgozni, a tagok komolyabb gondolkodói kiléptek. Ez a kilépés aztán szabad teret engedett *Ladányi* féktelenkedésének. A bent maradt tagok között az elnök a szociáldemokrata párt eszméit hirdette.

A tagok ettől kezdve ellenségei lettek a törvényeknek, a fennálló rendnek, a közigazgatási hatóságoknak, azok képviselőinek. Egy szóval az egyesület egy közveszélyes intézmény lett, mely előre látható volt, hogy a községre nagy veszedelmeket fog hozni.

A jelenlegi jegyző be is látta ezt és felvilágosításokkal igyekezett meggyőzni a lakosságot *Ladányi* elveinek káros voltáról. *Ladányi* ettől kezdve még hevesebben dolgozott. A községi jegyző erre a képviselőtestületi tagokkal elhatározta, hogy befog lépni az egyesületbe. Negyvenkét aláírással ellátott nyilatkozatot adtak *Ladányi János*hoz, s kijelentették, hogy ők be akarnak lépni az egyletbe.

Ladányi erre attól tartván, hogy az előjárói tagok ily tömeges részvéte mellett minden fáradozása kudarcot fog vallani, közgyűlést hívott össze és ezen kimondotta, hogy felveszik a jelentkezőket az egyletbe azonban csakis 1909. január 1-től kezdődőleg. Addig pedig meghagyják a belépni akaróknak, hogy úgy viselkedjenek, ahogyan ők megkívánják és az ő törekvéseiket kövessék.

Eme elképzelhetetlenül vakmerő határozat világosan azt kívánja, hogy az előjáróság, melynek példa képen kell állani egy község élén, szegődjék a nemzetköziség mellé s a törvény őre törvénszegővé válják. Már ez a kiváncsosság is büntény.

Az előjáróság természetesen nem követte

a feltételeket, hanem feijelentést tett a belügyminiszterhez. A feijelentésben az előjáróság kéri az egyletnek a felosztását.

UJDONSÁGOK.

Kulturharo a Kurián.

A magyar királyi Kuria olyan ítéletet hozott a napokban, a melyhez föltétlenül szó fér jogászi szempontból.

Az eset az, *Koczurek* Rezső, Pozsony-Szent-István község ösz plébánosa felhívta hieit, hogy a házassági anyakönyvek aláírását tagadják meg. E miatt elene a bünvádi eljárás megindítván, a pozsonyi törvényszék és a tábla igen természetesen felmentették; a Kuria ellenben bünösnek mondotta ki, mert: »nyilvános gyülekezeten egyenes felhívást intézett az 1904-évi XXXVI. t. c. 12. §-ában foglalt törvényes intézkedés elleni engedelmességre.« E miatt elítélte mint izgatót a 91. §. alkalmazásával 14 napi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre.

A bíróságok tekintélyét tiszteljük, óvjuk; ez azonban nem zárja ki, hogy az ítélethez hozzá ne szóljunk.

Csak egy megjegyzést teszünk: ha valaki az anyakönyv aláírását megtagadja, semmi esetre sem követ el büntetendő cselekményt. Nem pedig azért, mert az aláírás megtagadását a törvény kifejezetten megengedi akként, hogy előre gondoskodik arról, mi lesz a következménye az aláírás megtagadásának? Az egész következmény csak annyi, hogy az aláírás megtagadása a jegyzőkönyvön följegyzetik.

Ha a jegyzőkönyv aláírásának megtagadása nem büntetendő, *micsoda jogászi logikával lehet kisütni büntetendő cselekménynek a megtagadásra való felhívást?* Holott a pusztá felhívás büntetőjogi szempontból sokkal csekélyebb súlyu, mint maga az elkövetett cselekmény!

Az indokolás mutatja, micsoda kinos munka volt itt büntetendő cselekményt kihozni.

Az esettel szemben szükséges volna a kuriai büntető tanácsnak teljes ülésében döntvényt provokálni s a már meghozott ítéletet az ártatlan plébánossal szemben hatálytalanítani az egyedül lehetséges fegyverrel: a királyi kegyelemmel.

* **Primicia.** *Kendrella* Kálmán ujmisés áldozár tegnap, csütörtökön reggel mutatta be első szentmiséjét a Mindenhatónak a Szent Vincze-intézet kápolnájában, amely intézetben nyerte neveltetését az első osztálytól kezdve. Az ünnepélyes szentmisén a manuactori tisztet régi jóltevője *Fetser* Antal felsz. püspök látta el, aki az ujmisés tiszteletére délben ebédet adott. Az ebédre a papnövelde tanári kara, előljárói és az udvari papok voltak hivatalosak. *Kendrella* Kálmán Kolozsvárra megy vissza, ahol az egyetemen folytatja középiskolai tanári tanulmányait.

* **Áthelyezés.** Az érmihályfalvai járásban jelenleg a főszolgabíró is és a szolgabíró is

beteg ugy, hogy a járás közigazgatása vezetők nélkül van. *Glac* Antal főispánnak tegnap tett jelentést erről, aki nyomban gondoskodott a helyettesítésről. A helyettesítéssel *Darabant* Endre margittai szolgabíró bizta meg a főispán.

* **A virilisek névjegyzéke.** Nagyvárad város bíráló választmánya ma, pénteken délután 4 órakor ülést tart a városházán, amelyen a jövő évi virilisek névjegyzéke ellen beadott felebbezéseket tárgyalják.

* **Halálos baleset.** *Bába* János beregböszörményi lakos, jómódu gazdálkodó tegnap Mezőkeresztesről hajtott haza. A községi iskola előtt megpatkolta a lovakat, mire ezek ugy megrántották a szekeret, hogy *Bába* a földre zuhant s ott mozdulatlanul terült el. Az esetben a községi iskola tanítója is szemtanuja volt, aki oda futott *Bába*hoz, hogy felemelje. *Bába* azonban már meg volt halva. A vizsgálat megindult annak megállapítása végett, hogy mi volt a halál közvetlen oka.

* **A plurális szavazás.** A P. Napló ezt az apróságot mondja el: Semmi sem új a Nap alatt. Most egy épületes és mulatságos történetből, melyet egy olvasónk küldött be nekünk, kistül, hogy a plurális szavazati jog sem újság Magyarországon. Egy tiszántuli községben például már évek óta élnek vele és nagyon hasznos szolgálatokat tesz.

Még pedig a következőképpen:

A főbírónak a községi választásnál voksokra van szüksége. Harsány hangon felszólítja a mindig hűséges hatalompárti Kleint:

— Következik Klein, a vendéglős.

Klein előlép és leszavaz. Félóra mulva ujra harsog a főbíró:

— Most következik Klein, a földbirtokos!

Kleinunk ujra előlép és a hivatalos listával másodsor is megtámogatja a hatalmat.

Egy óra mulva még mindig szükség van szavazatra. A főbíró megkeresi tekintetével a tömegben Kleint és feléje int:

— Következik Klein, a háztulajdonos.

Klein büszkén előlép — s leszavaz harmadszor is.

Egyszer aztán az történt, hogy Kleinra nem volt negyedszer is szükség. Ezt azonban ő nem tudta elviselni, mert tudta, hogy van még benne egy negyedik Klein is. Hivatlanul bár, de előlépett negyedszer is:

— Főbíró ur, — mondotta büszkén, — nekem van még egy szavazatom, mint pálinkafőzőnek!

Amire a főbíró erélyesen és haragosan leintette:

— Ugyan, Klein, maga akar engem tanítani a törvényre?!

* **A főláru jegyes igazolványok váltása.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok főláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker., Andrásyut 73.) már folyó évi október hó 15-től kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők. Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ilyen igazolványt maguk részére szerezni kívánának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük. Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az ujak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből rovándó le. A postabélyeg a betérjesztendő névjegyzékre vagy kérvényre ragasztandók fel. Késpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték

fejében nem ragasztatik fel. Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lekhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek. Budapest, 1908. szeptember hó 24. A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

* **Don Quixote.** Ez a címe egy angol eredetű új tréfás hatású zenedarabnak, melyet házi-eredetű zenekara vasárnap f. hó 8-án délelőtt a *Pannonia* éttermekben először fog előadni, de előadásra kerül általános kívánság folytán a tréfás takarodó című neveltető zenedarab is. — A kiűnő zenekar a hangversenyeit oly szívesen látogató közönségnek egyáltalában minden egyes alkalommal valamelyik új zeneművel kedveskedik s elárulják, hogy a *»Csókkirály«* című nagyhatású operette zenéjének előadása is pár nap mulva kerül sorra s így a közönség még az operette színrehozatala előtt gyönyörködhetik annak szép zenéjében.

* **A »Fekete Sas« fényírdája.** Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a »Fekete Sas«-palota, pazar berendezésű, művészeti fényírdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészi fényképek iránt, mert e téren a Daykovits speciálista hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyomán jár ő s meglepően szépek a fővárosból hozott villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

* **Nagy művészi előadás a Nemzeti-éttermében (Kert-utca).** Szombaton és a következő napokon elsőrangú és kiváló művészekből és művésznőkből álló társaság által rendezett előadások fognak tartatni. Közreműködnek: *The Two Charleis*, angol zene exentrikusok. *Les 3 Morgé*, mű tornászok. *Carles*, ének és kuplékirály, ki igen népszerű ismerősünk még a Vilson cirkszből. *Annie*, szenzációt keltő Cake Walk táncosnő. *La Belle Bogdán*, elsőrangú sodronyművésznő stb. — Az előadások mozgófényképekkel lesznek, mint rendszeren egybekötve szabad bemenettel. Szíves látogatásért esedezik az igazgatóság.

* **Weber Testvérek** Kabát, Alj és Bious különlgességei nagy választékban megérkeztek. Telefon 684.

* **Borsalino őszi kalap ujdonságai Reichard áruházába megérkeztek.**

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Csodagyerek.

Szombat: Koldusdiák.

Vasárnap: délután Gyermek. Este: A hadnagy ur (premier.)

A színház hírei. Ma csütörtökön a »Csodagyerek« hívja a színházba a francia elmesség, a csipős pikantéria kedvelőit s holnapra a »Koldusdiák« vonzza a finom vonalú operettek híveit. A Koldusdiák, Milöcker e csodaszép muzsikájú színes darabja egykori frissességével állta meg az idők járását, elsuhan-tak fölötte az ideig-óráig élő angol operettek és régi szépségének a varázsa ma is megejteti az igazi melódiák szeretőit. — Vasárnap délután meg éppen bizonyos, hogy zajos sikert várhatunk a nemrég bemutatott »Gyermek« előadásán. Abonyi romantikus meséje, izgató problémája, melyet a gyermek körül állít föl, a katonaezés mesteri festése, a gyöngyélet keserve-derüje kedvelté tették e darabot. — De legjobban hozzáfért e katonadráma a közönség szívéhez a címszereplő kis kadétnak személyesítője révén, aki trappáns alakítást mutatott be a gyermekben. — A színházi hét

csattanója azonban a vasárnap esti premier lesz, amelyre rendkívüli buzgalommal készülnek a szereplők. »A hadnagy ur,« ez a pompás bécsi darab már teljes készütséggel várja a bemutatót. A javában folyó próbák biztos reményt nyújtanak arra, hogy »A hadnagy ur« épp úgy megfogja nyerni a nagyváradi közönséget, mintahogy meghódította a bécsi publikumot.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság matinéja. A Szigligeti-Társaság f. hó 8-iki (vasárnapi) felolvasó-ülésén Endrődi Béla költeményeit *Hevesi Mariska*, a Szigligeti-Színház művésznője fogja előadni. Kivüle, — mint már közöltük, *Rádl Ödön* elnök és dr. *Lázár Béla* működnek közre. Az érdekes matiné 11 órakor lesz a jogakadémia disztermében.

Hajnal Az amerikai magyarság jelesen szerkesztett katolikus lapjának 34. füzetjét vetjük, a szokott érdekes és változatos tartalommal. Cikkeket irtak bele *Hoch Antal*, *Rickert Ernő*, *Böhm Károly*, *Messerschmiedt Géza* és *Csernitska István*.

Felhívás a könyvkiadókhöz! A Szent-István-Társulat a közel jövőben egy nagy hiányt igyekszik helyrehozni: kath. tanítói könyvtárjegyzéket állít össze és ad ki. A könyvtárjegyzék mennél teljesebbé tétele szempontjából most felkéri a könyvkiadókat, valamint a magánkiadókat, hogy alkalmasnak vélt kiadványaik egy-egy példányát szíveskedjenek ingyenesen és lehetőleg haladéktalanul megküldeni a Társulat igazgatóságára (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) címére ki azokat bírálatra fogja kiadni s ha alkalmasak, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által jóváhagyott, hivatalos könyvtárjegyzékbe felvételi és közrebocsátja.

TÁVIRATOK.

A görög király Bécsben.

Bécs, nov. 5. György görög király ma délelőtt az uralkodóház itt időző tagjait látogatta meg. Délután Ferenc József király Schönbrunnban családi dejeuner ad, amelyen részt vesznek a görög király, Mária Annunciata és Mária Josepha, Blanka, Izabella, Gabriella és Izabella Mária főhercegnők, Lipót Szalvátor és Frigyes főhercegek. A kíséret számára marsallal lesz felállítva.

Anglia pressziója.

London, nov. 5. Anglia erős pressziót akar Ausztria-Magyarországra gyakorolni, azért, hogy Szerbiát kárpótolja. Ha a kárpótlás olyan természetű volna, mely föltétlenül háborút provokálna ez esetben Oroszországgal állana szemben a monarchia és Anglia a háboruban Oroszországot segítené.

Ujabb lépés a háboru felé.

Páris, nov. 5. A casablankai ügy komoly fordulatot vett. A francia kormány elhatározta, hogy eddigi álláspontjából nem enged, vagyis bocsánatkérésre nem alázódik. Clémenceau miniszterelnök tegnap este megjelent a képviselőház folyosóján, ahol hosszabban konferált a nagy parlamenti pártok vezéreivel, akik kijelentették a miniszterelnöknek, hogy minden utógondolat nélkül helyeslik a kormánynak a casablankai ügyben tanúsított magatartását. Remélik, hogy Németország magatartására nézve hatással lesz az a körülmény, hogy a francia parlament a konfliktusban mint egy ember áll a kormány mögött.

Taft megválasztása.
Newyork, november 5. Az ezideig kétséges államokból beérkezett jelentések alapján a Taft-párti elektoralszavazatok számát 302-re, a Bryan-pártiakat 181-re becsülik.

Rigó Jancsit letartóztatták.

Newyork, november 5. Rigó Jancsit a világhírre vergődött cigányprimást letartóztatták. A letartóztatás gyilkosság gyanúja miatt történt. Rigó Jancsinak a felesége ugyanis barátnője volt egy doktornénak, akit meggyilkoltak. A rendőrség gyanúja a Rigó pár körül összpontosul s ezért mindkettőjüket letartóztatták.

MULATSÁG.

Jogász Kolon-estély. A nagyváradi kir. kath. jogakadémia ifjuság a »Segítő Egyesülete« és a »Menza Akadémia« javára 1908. november hó 14-én, 21-én, 1909. január 8. és 22. napján Jogász Kolon-estélyeket rendez. Az első estélyt eredetileg már folyó hó 7-re tervezték, de közbejött akadály miatt csak 14-én tartják meg. Így van jelezve már a meghívókon is. Az akadémia ifjusága, már jó előre gondoskodik, hogy ezek a kedvelt esték az idén is minden tekintetben sikerüljenek. A meghívókat már kibocsájtották s a rajta álló rendezőség és *Czelláth Árpád* elnök neve garancia az idei jogász kolon-estélyek sikerére.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Érdekes hangverseny. A nagyváradi zeneértő közönségnek érdekes hangversenyben lesz része e hó 14-én, szombaton. *Pick Steiner Soma*, az ismert nevű magyar hegedűművész, aki külföldi tanulmányutjáról hazaérkezve, nemrég egy budapesti hangversenye keretében számolt be művészi haladásáról, a Kereskedelmi Csarnok disztermében hangversenyt rendez. A hangverseny kiváló műélvezeteket ígér; *Pick Steiner Soma* ma már számottevő művész. Izléses, színes tónusu előadása figyelmet érdemel. Az egyes hegedűszámok közt egy bájos, széphangu operaénekesnő, *Koller Tony* aszszony fog operaáriákat előadni. Mindkettőjük előadását *Goldschmied Richard*, zongoraművész kíséri. A ritka érdekességű hangverseny este félkilenckor kezdődik. Jegyek 5, 3 és 2 koronájával előjegyezhetők *Sebő Imre* könyv- és papirkereskedésében, Rákóczi-ut.

NYILTTÉR.

**Je cherche une demoiselle, française,
qui parte et ecrit aussi hongroise.
Adresse chez l'expédition de ce Journal.**

Igazságszolgáltatás.

Megrágalmazott megyei tisztviselők.

Tegnap ismét folytatták azt a rágalmazási pert, melynek főszereplője *Ják Tóth Pál* volt székési segédjegyző, ki egy aradi lapban súlyos vádakkal illette a temesi közigazgatási hivatalnokokat, különösen *Baróthy Ferenc* főszolgabíró.

A tegnapi nap a tanuk kihallgatásával telt el. Először *Klein Jakab*, majd *Nits János* tanuk vallottak, kik azt igazolták, hogy *Barány János*, *Jáki Tóth Pál* elődje, kit *Tóth Pál* szerint *Baróthy* mozdított el minden ok nélkül hivatalából, hanyag és kötelességmulasztó ember volt, ki igen sokaknak anyagi károkat is okozott. A vádlott kérdésére, hogy való-e az, hogy még régebben azt mondotta a fentnevezett tanu, hogy:

— Jáki Tóth Pál egy harapós kutya — ?

Erre *Nits János* tanu a következőképp felelt:

— Igen is mondtam, sőt még azt is hozzá tettem, hogy falusi veszett ebet elfognak, ami falunkban két marós kutya is van, mégse fogják be.

Értette alatta a jegyzőt és a segédjegyzőt.

Majd azt a kérdést intézi a vádlott a tanuhoz, vajjon tény-e az, hogy egyszer már volt köztük pörösködés, mit a tanu vesztett el?

— Ezt se tagadom felelt a tanu.

— Hát arról tud-e, hogy most is van ön ellen feljelentésem az ügyészségen.

— Ezt már nem tudom kérem alássan — volt a válasz.

Ezután a védő *Popity János* kéri a kirtörvényszéket, hogy mellőzze a tanu megesketését, mert az egész vallomása során ellenszenv és ellenségeskedés tünt ki, a vádlott irányában.

Csulyok elnök azonban kimondja a kirtörvényszék határozatát, melynek értelmében a 227. és 227. §. alkalmazva megesketik a tanut.

Majd *Barány János* német hallgatta ki a kirtörvényszék, ki azt állítja, hogy *Baróthy* részé volt férje elmozdításában s hogy neki is tudomása van arról, hogy *Baróthy* intrikált az alispánnal férje ellen.

Majd azt állítja, hogy az alispán is azt mondta *Baróthy* ról:

— Hisz ez az ember öt forinttal megvesztegethető.

Aztán kijelenti, hogy *Baróthy* egyszer azt mondta neki, hogy 3000 koronát kapott volna ezért a jegyzőségért, de azért örvendek, hogy a férje lett megválasztva.

Ezekon kívül több oly dolgot hoz fel *Popity* védő kérdéseire, mik erősen kompromittálják a vádlót. Így azt, hogy *Baróthy* sokat kártyázott férjével, de a veszteséget sohse fizette ki.

Megesketését egyidőre elhalasztották.

Az említettekön kívül még 15 tanut hallgattak ki, kik lényegtelen dolgokkal csak bogozták a különben is zavaros pert. Így 14 jegyző *Barálynéval* szemben az állítja, hogy a főszolgabíró sohse maradt adós a kártyánál. A tárgyalást fél 6-kor felfüggesztették s elhalasztották holnap reggelig.

A Polónyi-Lengyel pör. A Királyi Kuria tegnap délelőtt tíz órakor folytatta *Bernáth*

Géza másodelnök elnöklése alatt a Polónyi-Lengyel-ügyben a semmiségi panaszok tárgyalását. A tárgyalás harmadik napján Székely Ferenc koronaügyész választott Vássonvi Vilmos védő tegnapi beszédére. A tárgyalást befejezték. Ítélethozatal több napot vesz igénybe s így csakis szombaton délután várható annak kihirdetése.

REGÉNYCSARNOK.

A P É N Z.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

41.

A fiatal suhanc kényelmes ülésen, virágos lombok árnyában, jól lehet telkes gazdának képzelte magát s elmerengett a kies képeken, mit félszender közben látott.

A poros országuton egy ember közeledett. Arca sápadt, ő maga fáradt, de tekintete koronként felélénkült, mint ha az a helység amott rendkívül érdekelné s utfele minden domb, minden bokor régi ismerőse volna.

A fáradt utas Bogya Andor.

Midőn a mesgyén legelésző lovak előtt máz elhaladt, véletlenül visszatekintve s aztán a kocsihoz lépve kérdezé a suhancról:

— Minő ünnep volt a helységben, hogy úgy föl van bokrétázva mint templomjáraskor?

A suhanc néhány percig dörzsölgette szeméit aztán félvállról mondá: ma adtuk férjhez bíró uram leányát.

— Kihez?! . . . — kérdé Andor, miközben metsző fájdalom nyilallá át szívéit.

— Török Lehelnek hívják, kecskeméti ember.

Bogya Andor e névre még inkább elsápadt: hallotta e nevet emlegetni a pesti rendőrségnél, mint szerföltött gyanust s veszedelmest.

Hogy mit érezhetett Andor e percben, nehéz volna rövid szóban kifejezni.

Érezte a veszettség fölötti fájdalmat s agódott egyszermind annak jövője fölött, a kit elvesztett; kettős fájdalom volt, csüggesztő s orvosolhatatlan mind a kettő.

— Nem mondhatnád-e meg, hová viszi Török Lehel feleségét?

— Nem is apósa telkére, hanem saját házába, Kecskemétre!

Az utas, ki különben is fáradtnak látszék, néhány lépésnyi távolságra haladt a kocsiától, azután leült a szálás fűbe pihenni.

Ah! nem pihenni, hanem bucsuzni faluja tornyától, a báj vidéktől, melyet annyira szeretett s hol jövőre többé semmi keresetel . . .

— Török Lehel Kecskemétre költözik — mondá magában az utas s mintha egy eszme villant volna meg agyában, mely ellentállhatatlan befolyást gyakorol egész lényén, gyorsan föluggrott nyughelyéről s azon fáradtan folytatta utját csak hogy más, Szikfalvától ellenkező irányban.

A vajudó gondolatot ki festhetné le, mielőtt még határozott alakot öltött? Hogy Andor mit tervezett e percben, maga sem adhatna róla számot, jobbadán csak azt érezte, hogy Kecskemét környékén kell tartózkodnia, mert — ott lesz Török Lehel!

XXXIV.

A félvezetett rector.

A násznap utáni dárídókat majdnem nyomban követték a bíróválasztási előkészületek, C. örögi Török Lehel bámulandó erélyt fejtett ki apósa érdekében s hozzájárulván még az a körülmény is, hogy Varga, Csornai Mátyás uram egykori legnagyobb ellensége, most, mint le jobb barátja pártján van, a választás

kedvező eredményében többé kétkedni nem lehet. Varga, ki mindennap leissza magát, mámoros fővel osztja ki az utasításokat cimboráinak, hogy hát a régi helységbirájára szavazzanak. A lakosságnak még csak egy része haboz, de rábeszéli ezt is a komaság s mit hat héttel annak előtte senki sem hitte volna, Csornai Mátyás majdnem egyhangú szavazattal megválasztott helység birájának.

Ezt az eseményt, kapcsolatban azzal, hogy Varga János immár akaratnélküli eszköz gyanánt bármi célra is fölhasználható, Icig egyetértőleg a kortessel táviratoztak báró Ranernek, azon megjegyzéssel, hogy az országos képviselőválasztás már ugyanis küszöb előtt állván, ideje lesz nagyobb szabású intézkedésekhez fogni, s a bárónak választói közt személyesen megjelenni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A biharmegyei pénzügyi tisztviselők szervezkedése.

A pénzügyi tisztviselők debreceni kongresszusán merült fel az az eszme, hogy a pénzügyi tisztviselők szervezkedjenek, s e célból megyénként szövetséget alkossanak, melyek a Magyarországi Pénzügyi Országos Szövetségnek védnöksége alatt egyöntetűleg törekedjenek a vidéki pénzügyi tisztviselői kar érdekeinek előmozdítására, társadalmi és anyagi helyzetének javítására és tagjai szakképzettségének előmozdítására.

Városunk pénzügyi tisztviselői is elhatározták, hogy megkezdik a szervezkedést, s az előmunkálatok megejtése céljából tegnap tartották meg a Kereskedelmi Csarnok kis termében értekezletüket, melyen nagy számmal jelentek meg a helybeli pénzügyi tisztviselői.

Az értekezlet, elnökévé Markovits Sándort, jegyzőjévé Kelen Bélát választotta meg.

Markovits Sándor tartalmas beszédében mutatott rá, mennyire indokolt a tisztviselői karnak tömörülése; elsősorban a nyugdíjszövetkezet alakítását segitene elő, másrészt pedig előmozdítaná sok más üdvös terv megvalósítását.

Majd a debreceni kongresszus két kiküldöttje: Kovács László és Czira Endre, a debreceni pénzügyi világ két előkelő tagja üdvözölte a megjelenteket s azután Czira Endre nagyszabású előadásában fejtette ki a szervezkedés jelentőségét. Előadta, hogy az alakuló megyei szövetségnek feladata lenne, mint azt az alapszabály-tervezet 2. §-a is körülírja, a pénzügyi tisztviselők között az összetartás, érdek-közösség érzetét felkelteni és ápolni, az önálló nyugdíjszövetkezet alapításának előmozdítását, fejlesztését és annak megszilárdítását elősegíteni, az osztatlan munkaidő kérdését kedvezően megoldani s lelkes, gyújtó beszédben magyarázta meg, milyen sok előnnyel járna, ha a biharmegyei pénzügyi tisztviselők is megalakítanák szövetségüket.

Kelen Béla talpraesett felszólalásában teljes szívvvel csatlakozik Czira Endre nézetében, a maga részéről is kívánja a szövetség létesítését.

A kérdéshez hozzászóltak Róna Ármán, Kormos József, Markovics Sándor, kik lelkes beszédekben fejtették ki, hogy a tisztviselők régi vágya a megyei szövetség megalakítása s így ki volna küldendő az előkészítő bizottság, melynek feladata lenne az alapszabályok kidolgozása, a közgyűlés előterjesztése.

Dr. Váradi Ödön felszólalásában reámutatott a szervezkedés módosításaira és e tekintetben több rendbeli proposíciót tett, melyeket az értekezlet magáévá tett.

Ezek után Markovics Sándor elnöklete alatt az előkészítő bizottság tagjaivá megválasztották: Diamandi József, Fleischer Hugó, Benedek Miksa, Hamvasi Tihámér, Kormos József, Róna Ármán, Schiff Eliás, Justh Károly, Kövér István, Réder Ferenc, Révész Ferenc,

Heiser Béla, Waldmann Odön, Grósz Ignác, Kertész Márton, Kelen Béla, Rácz Jakab, Radó Dezső, Weintraub Béla, Révész Sámuel.

Az ügyészi teendőik ellátására dr. Váradi Ödön ügyvédet kérték fel.

A szövetség címe lesz: Biharmegyei pénzügyi tisztviselők szövetsége.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 5.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — —	— — —	10.38
Rozs okt. — — —	— — —	8.96
Zab májusra	— — —	—
Zab okt. — — —	— — —	7.04
Tengeri máj. 1908.	— — —	6.85
Tengeri jul. — — —	— — —	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 5.

Osztrák hitelrészvény	— — —	631.25
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—
Leszámitoló bank	— — —	743.75
Rimamurányi	— — —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	— — —	692.25
Közuti vasut	— — —	552.—
Városi villamos vasut	— — —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. nov. 5.

Magyar arany járadék 4 száz.	— — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— — —	93.25
Magyar koronajáradék	— — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	— — —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereséjű sorsjegy kölcsön	— — —	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — —	94.50
Osztrák járadék papírban	— — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben	— — —	145.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	97.25
Osztrák korona járadék	— — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény	— — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	730.—
Magyar hitelrészvény	— — —	748.—
London vista	— — —	631.50
Páris vista	— — —	689.50
20 márkás arany	— — —	23.51
20 frankos (Napoleon) — — —	— — —	19.09
Német birodalmi márka	— — —	117.62

A szerkesztésért felelős

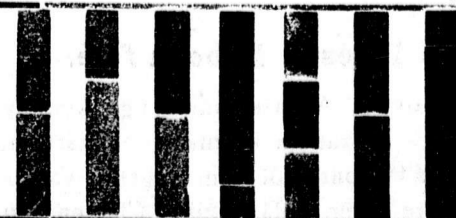
Dr. VUCSKICS GYULA.

A kis-szántói

uradalom parcellázása
folytán úgy az egész
állatállomány, mint az
■ összes ■
gazdasági felszerelés
f. hó 18. és 19-én

önkéntes árverésen

■ fog eladatni ■

Belépési felhívás.

A nagyváradai hitelbank takarékos segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**
A nagyváradai hitelbank takarékos segély szövetkezet 1908 január 1-én új **7-ik évtársulatát** kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön képen felvenni, mely kölcsönnél a legmértányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletrész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradai hitelbank takarékos segély szövetkezet igazgatósága.

Tüzifát

legolcsóbb napi áron házhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: **688.**

11867—1908.

Hirdetmény.

Nagyvárad város I. ker. Olaszi városrészeire vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott az 1908. évi III. o. kereseti adó lajstromok az orsz. betegápolási pótdóra való tekintettel az 1883. évi XLIV. t. cz. 18. §-a értelmében f. évi november hó 3—10 napjain át nyolcz napi közszemlére az I-ső kerület Olaszi városrésze nézve a városi adóhivatal 21-ik sz. szobájába azon figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt országos betegápolási pótdótot ott megtekinthetik s a pótdóto elleni netaláni felszámításukat azon adózók az 1883. évi XLIV. t. czikk 16. §-hoz képest, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1908. okt. 31.

A városi adóhivatal.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

— Nagyvárad, Gilányi-utca. —

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműek mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítónkban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját

kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon száma **398**

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

»Közgazdasági Koronás Takarékos és Hitel szövetkezet« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-u. 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-tag lakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Bank R.-T.

Téli fürdő cura

a Félix-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások, hőfok. — 49° — 17 millió liter viz, napi mennyiség. Csúsz, (Reuma) köszvény és bőrbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógymód. Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghülés veszélye nélkül lehet a curát eredménnyel használni. :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, fűtés, világítás és fürdés **naponként 7 korona.**

Vasut állomás, posta, távirda, interurban telefon, a fürdő telepen.

Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

A Kereskedelmi Csarnok disztermében f. hó 14-én
ESZOMBATON

Pick Steiner S.

hegedűművész.

Koller Töny

operaénekesnő és

Goldschmid R.

zongoraművész

hangversenyt

rendeznek. Kezdeté este fél 9 órakor.

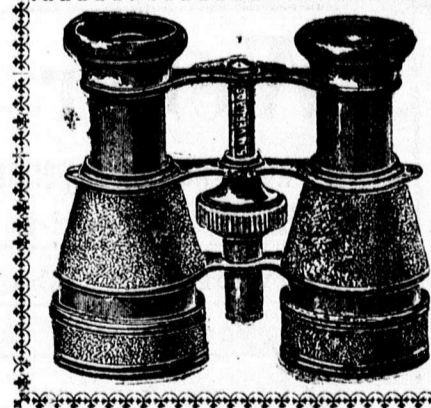
Jegyek: 5, 3 és 2 kor. előjegyezhetők **SEBŐ IMRE** könyv- és papírkereskedésében Rákóczi-ut,

Meghívó.

A Székelyhídi Fürdő Részvénytársaság folyó 1908. évi november hó 15-én, Székelyhidon, saját helyiségében, délelőtt 11 órakor, alapszabályi 3. szakaszának megváltoztatásával tartaléktőke létesítése tárgyában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az igazgatóság a részvényeseket ezennel meghívja.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látészernél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltnék!

!! Saját műhely!

!! Előleges értesítés !!

Benrád Albert

mintaéttermel a Fekete Sas bérpalotájában NAGYVÁRADON.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget miszerint 1908. november hóban pazar fényvel és kényelemmel berendezett

éttermeimet megnyitom.

Minden törekvéssel azon leszek, hogy b. vendégeim legmesszebb menő kívánalmainak is eleget tehessek. Gondoskodtam magyar és francia konyháról bel- és külföldi, ugyancsak saját termésű borokról a legjobb minőségű kőbányai sörökről, valamint feltűnést keltő finom kiszolgálásról. Ezen itt felsorolt előnyök mellett remélem a n. é. közönség szíves bizalmát elnyerni.

Benrád Albert étterem tulajdonos, a »Fekete-Sas«-ban.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvtár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saj. ...)

FOGAK

3 koronától feljebb; csapfog 5 korona és 8 korona, aranyfog 16, 18, és 20 korona. Vállal minden e szakmába vágó munkát olcsó árban és jótállással

Fogtechnikai laboratórium. Berdach Jenő, fogtechnikus. Rákóczi-ut 22. sz.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

csizpő és csizmagyár. Cs. es kir. közshadsereg szerződéses szállítók. Nagyvár ad.

Fióközetek:

Nagyvár ad, Rákóczi ut Bazar épület. Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvár ad, Kossuth-utca Gyár épület. Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest, Andrássy ut 17. Pécs, Király-utca 7. Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

Nagyvár ad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalékkal megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 4.50 kor. 100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalékkal kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképezés-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

kész női és gyermek ruha áruhaza Nagyvár adon.

Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán.

Nagyvár ad és Biharmegye legnagyobb kész női és gyermekruha áruhaza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó bevásárlási forrás.

TELEFON 684.

Wéber Testvérek
Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek.

Méretük utáni megrendelések elfogadtnak.

